

Verwijskaart en advies rondom eetstoornisenzorg voor (eerstelijns) hulpverleners in regio Noord Holland

In dit document vind je adviezen voor de behandeling en verwijzen van patiënten met een (verdenking van of risico op) een eetstoornis. We hebben het met name over kinderen en jongeren in de leeftijd tot 23 jaar. De verwijskaart kan gebruikt worden door alle hulpverleners die zich met eetstoornisenzorg bezighouden of daarmee in aanraking komen, maar is met name bedoeld voor eerstelijns hulpverleners.

Bij een patiënt met een (verdenking van of risico op een) eetstoornis zijn de volgende adviezen van belang.

Behandeladviezen uit [Zorgstandaard Eetstoornissen en First Eet Kit](#):

1. [Anamnese en somatische controles door de huisarts](#) én
2. [Ondersteuning van een gespecialiseerd diëtist](#) én
3. [Individuele \(psycho\)therapie \(door in eetstoornissen gespecialiseerde zorgverlener of instelling\)](#) én
4. [Betrekken van het systeem \(ouders/gezin/partner\)](#).
5. [Bij voorkeur in de 1e-lijn en dichtbij thuis*](#)
6. Bij kinderen met een concrete verdenking van een eetstoornis de kinderarts snel betrekken. Bij kinderen < 12 jaar direct doorverwijzen naar de kinderarts.

* Met name voor jongeren heeft een ambulante behandeling de voorkeur, waarbij de jongere niet uit hun dagelijks leven worden gehaald.

Let op de alarmsymptomen (zie bijlage 1). In dat geval direct verwijzen naar specialistische GGZ (zie bijlage 2), en overleggen met en verwijzen naar de kinderarts of internist van het dichtstbijzijnde ziekenhuis voor somatische stabilisatie.

Anamnese en somatische controles door de huisarts

Somatische controles

Bij verdenking op een eetstoornis (bij een patiënt die nog niet in behandeling is) zijn somatische controles belangrijk om objectief afwijkingen en het beloop te kunnen vaststellen:

- Bloeddruk
- Pols
- Lengte
- Gewicht
- Glucose

Het wordt aanbevolen om laboratoriumonderzoek te verrichten zoals omschreven op de [signaalkaart voor huisartsen van Stichting Kiem](#). Indien afwijkend, behandelen waar mogelijk (denk aan kaliumsuppletie bij hypokaliaemie) en vervolgen.

Daarnaast is het van belang om uit te sluiten of er andere somatische oorzaken zijn voor de klachten waar de patiënt zich mee presenteert. Deze gegevens zijn ook van belang bij het verwijzen voor een eetstoornisbehandeling.

Verwijzen naar de kinderarts of internist van een algemeen/academisch ziekenhuis voor de somatische problematiek verloopt via Zorgdomein, eventueel na mondeling overleg met de specialist.

Anamnestic

Maak gebruik van de signalenkaart van [Stichting Kiem](#) om de anamnese uit te vragen en de [Scoff vragenlijst](#).

Beleid

Bij concrete aanwijzingen voor een eetstoornis is, na initiële beoordeling, een verwijzing naar de gespecialiseerde GGZ en bij jongeren onder de 18 de kinderarts op zijn plaats. Bij alarmsymptomen bij volwassenen vindt er overleg plaats met de internist.

Belangrijke informatie om in de verwijsbrief te zetten:

- Duur klachten
- Om wat voor soort eetstoornis gaat het
- Somatische controles
- Wie van het systeem is betrokken

Zie voor verwijsmogelijkheden de aanbieders in de regio: [eetstoornissennetwerk.nl](#). De meeste verwijzingen verlopen via Zorgdomein. Zie bijlage 2 voor gespecialiseerde zorgverleners in de regio.

Overbrugging

Ter overbrugging tot de start van een gespecialiseerde behandeling, is het goed andere hulpverleners (gespecialiseerd diëtist, POH-GGZ, ondersteuning gezin/ouders/partner, inloophuizen – zie bijlage 2) te betrekken bij de patiënt en zijn omgeving. Bij complexe en/of meervoudige problematiek in het systeem, overleg dan ook met het wijkteam of en hoe zij betrokken kunnen zijn. De huisarts staat centraal bij het organiseren van de verschillende hulpverleners rondom de patiënt met een eetstoornis. Indien een patiënt somatisch stabiel is, dat wil zeggen geen van onderstaande spoedindicaties, is het wenselijk regelmatig contact te houden met de patiënt (en ouders/partner). Blijf als eerstelijns hulpverlener betrokken, ook al is de problematiek lastig. Het ondersteunen van patiënt en gezin/partner is waardevol. Bied een luisterend oor en verricht **1x per maand de somatische controles** om het beloop te kunnen volgen.

Ondersteuning POH-GGZ

Betrek de POH-GGZ (jeugd) om te beginnen met een inventarisatie van de klachten en signalen zoals benoemd op de signalenkaart van Kiem. Eventueel kan de POH-GGZ met behulp van de Eating Disorder Examination (EDE)/SCOFF kijken of het klachtenpatroon past bij een eetstoornis. Daarnaast zijn gesprekken op regelmatige basis prettig om zicht te houden op de problematiek en te ondersteunen. Indien de POH al psycho-educatie over eetstoornissen kan geven heeft dit de voorkeur. Ook kan gebruikt gemaakt worden van de First EET Kit. De POH kan ook kijken of er sprake is van psychische comorbiditeiten.

Ondersteuning van een gespecialiseerde diëtist

Betrek een diëtist met affiniteit met eetstoornissen. Deze kunnen gevonden worden via het [Eetstoornissen Netwerk](#) en bij [Voedings Interventie Eetstoornissen](#) om de huidige situatie rondom voeding goed in kaart te brengen en daar al adviezen over te geven. Somatische controles en labuitslagen zijn nuttige metingen om mee te sturen, net als andere informatie rondom de eetstoornis, zoals beweeggedrag of purgeergedrag, als dit bekend is. De doelen van de diëtiste zullen zijn gericht op beperken van gewichtsverlies met streven naar gewichtstoename indien dit van toepassing is, een gezond gewicht handhaven, komen tot een volwaardig, normaal eetpatroon met adequaat eetgedrag en voorkomen van terugval. Dit houdt ook in dat er gekeken wordt hoe eetbuien te beperken om verder aankomen te voorkomen. De [Artsenwijzer Diëtetiek](#) kan meer informatie geven over de behandeling van de diëtiste bij een eetstoornis.

Betrekken van het systeem (ouders/gezin/partner)

Adviezen patiënt en ouders/naasten:

Betrek ouders en/of partner (het systeem) vroeg in het proces omdat de motivatie om te veranderen vaak ambivalent is. Bij jongeren kan er snel een somatische verslechtering optreden en dan zijn ouders extra belangrijk in het voorkomen van erger. Het versterken van het systeem met kennis en hoe om te gaan met de eetstoornis is van belang voor het herstel van de patiënt. Een **systemtherapeut** kan hier van toegevoegde waarde zijn. Adviseer patiënt en ouders, indien dit gewenst is, om inloop- en herstelhuizen voor eetstoornissen te bezoeken. Hier is veel expertise voor patiënten en hun systeem als het gaat om eetstoornissen en de verschillende fases van herstel. Bij een somatische stabiele situatie kunnen inloophuizen veel ondersteuning bieden. Ook de [First EET Kit](#) biedt een overzicht aan betrouwbare, door professionals gevalideerde informatie en podcasts van ervaringsdeskundigen.

7. [First EET Kit: eerste hulp bij eetstoornissen, betrouwbare site met recente informatie](#)
8. Inloop- en herstelhuizen: [Dalisay Recovery](#) en [Praktijkhuis Inspiration](#)
9. [Eerste Hulp Bij Eetstoornissen \(EHBE\) van stichting Kiem](#)
10. [Proud2Bme](#) en [99gram](#)

Advies en overleg

Voor advies en overleg:

Bij vragen over eetstoornissen en de juiste behandelroute: bel met K-EETi, collegiale consultatielijn. Dagelijks bereikbaar tussen 12:00 en 13:00 uur via 085-7603375.

Verdere beschikbare mogelijkheden voor tips en adviezen:

- [Eetstoornissen Netwerk](#)
- [First Eet Kit](#)
- [Informatie](#) voor huisartsen, [signalenkaart](#) en [signaleren in de huisartsenpraktijk](#) (Stichting Kiem)
- [Artikel](#): Een praktische handreiking voor de eerste lijn bij eetstoornissen, December 2022, in Huisarts en Wetenschap, o.a. E. Horton
- [Samenvatting Zorgstandaard Eetstoornissen](#)
- [Hoe ontstaat anorexia](#) – college door kinderarts Annemarie van Bellegem

Bijlage 1: Signalen

Wanneer met spoed verwijzen naar dichtsbijzijnde kinderarts of internist

Kind (< 18 jaar)

Binnen 24 uur overleg (en beoordeling) met een kinderarts in de regio in geval van:

- Volledige vochtweigering
- Meer dan 5 dagen minder dan 500 kcal per dag
- Hypoglycaemie < 3,5 mmol/L
- Bradyfrenie
- Bradycardie < 40/min
- Elektrolytenstoornissen
- Gewicht < 70% van uitgangsgewicht

Binnen een week overleg (en beoordeling) met een kinderarts in de regio in geval van:

- Meer dan 1,5kg per week afvallen of meer dan 25% gewichtsverlies
- Fors purgeren (braken/laxeren)
- Stop maturatie, groei, of bij meisjes stoppen menstruatie
- Syncope
- < 12 jaar

Voor kinderen onder de 12 jaar is het advies om hen naar een academisch ziekenhuis te verwijzen. Dit geldt ook wanneer eventuele co-morbiditeit als ASS, ADHD of een dwangneurose al bekend is.

Volwassenen (>18 jaar) [klik hier voor de Zorgstandaard Eetstoornissen](#)

Direct overleg (en beoordeling) internist regionaal ziekenhuis in geval van:

- Symptomatische hypoglycaemie < 3 mmol/L of hypoglycaemie < 2,8 mmol/L
- Kalium < 2,8 mmol/L of < 3 mmol/L met ECG afwijkingen
- Natrium < 125 mmol/L
- Verergering hypotensie
- Pols < 40/min
- Algehele uitputting
- Dehydratie
- Hypothermie (rectaal) < 33°C

Bijlage 2: Specialistische centra/behandelaren in de regio Noord Holland

Voor consultatie heeft het de voorkeur via [KEET-i](#) te bellen met een professional. De contactgegevens bij onderstaande regionale aanbieders zijn bedoeld voor persoonlijk overleg en regionale consultatie. Voor een volledig overzicht van aanbieders zie [Eetstoornissen Netwerk](#).

Amsterdam-Amstelland

- Levvel, Amsterdam e.o.:
  - Leeftijd 4-18
  - Ambulante behandeling via gebiedsteams, dagklinisch & klinisch
  - Gespecialiseerde diëtetiek
  - Oudercursus eetstoornissen (hele jaar doorlopend, ook voor ouders op de wachtlijst)
  - Aanmelden via website of aanmeldingen@levvel.nl
- Arkin Jeugd & Gezin, Amsterdam en Diemen:
  - Leeftijd tussen 14-18
  - Geen sprake van co-morbiditeit, geen ARFID/selectief eten.
  - Poliklinisch, heeft een eetstoornissteam.
  - Aanmelden bij coördinator telefonisch: 06-52520167 of e-mail janneke.ranzijn@arkinjeugd.nl / aanmelden@arkin.nl
- Novarum, Amstelveen, Amsterdam & Alkmaar:
  - Leeftijd 18+
  - (Dag)klinisch en ambulant, bijzonder expertisegebied obesitas en ouders met een eetprobleem
- Human Concern locatie Amsterdam, Bilthoven, Den Haag, Zwolle, Nijmegen, Tilburg:
  - leeftijd 18+
  - Ambulante behandeling, individueel multidisciplinair & groepsbehandeling modulair
  - Ervaringsprofessionals
  - Contra-indicaties: <https://humanconcern.nl/behandeling/aanmelden/contra-indicaties/>
  - Aanmelden via de huisarts: <https://humanconcern.nl/behandeling/aanmelden/hoe-kan-ik-me-aanmelden/>
  - Voor informatie: 020 – 610 62 24, office@humanconcern.nl
- Amsterdam UMC, locatie AMC, werken landelijk:
  - Leeftijd 18-
  - Emma Kinderziekenhuis, kinderarts sociale pediatrie (Annemarie van Bellegem)
  - Kinder- en jeugdpsychiatrie, MPU, gespecialiseerde diëtetiek
  - Internisten met affiniteit
- OLVG, Amsterdam:
  - Leeftijd 18-
  - (Poli)klinisch, gespecialiseerde kinderarts (Quirine van Dellen, bereikbaar via g.m.vandellen@olvg.nl)
- Gespecialiseerde diëtist:
  - Diëtisten werkzaam bij Levvel, Arkin Jeugd & Gezin, OLVG & AMC.
  - Elke van der Pol: www.voedingsadviesencoaching.nl
  - Vind verdere gespecialiseerde diëtisten via <https://dietisten-eetstoornissen.nl/wat-bieden-wij/vind-een-dietist/> en [Eetstoornissen Netwerk](#).

Noord-Kennemerland (Alkmaar) en West-Friesland (Hoorn)

- GGZ Noord Holland Noord, divisie Jeugd en Gezin, poli Hoorn en (poli)kliniek Alkmaar:
  - Leeftijd 18- en 18+
  - Gespecialiseerde eetstoornissteams
  - HIC, MeerGezinsDagBehandeling, dagbehandeling, Intensieve Kortdurende Behandeling-eetstoornissen (middels EMDR), poliklinisch en ambulante
  - Mogelijkheid tot intensieve outreachende thuisbehandeling via ABT (Ambulante Behandeling Thuis) en ABT+ (buiten kantoortijden en in het weekend)
- Dijklanderziekenhuis, Hoorn:
  - Leeftijd 18-
  - (Poli)klinisch en gespecialiseerde diëtetiek. Gespecialiseerde kinderarts (Irene Koomen)
  - Ook ouderbegeleiding en samenwerking met GGZ NHN.
- Noordwest Ziekenhuisgroep, Alkmaar:
  - Leeftijd 18-
  - (Poli)klinisch en diëtetiek. Gespecialiseerde kinderarts (Elvira George) en internist.
- Gespecialiseerde kinderdiëtist:
  - De Bloei Dietistenpraktijk voor Jeugd en Gezin tot 21 jaar
  - Op verwijzing van arts of specialist
  - I www.debloei.nl T 06-37337061 E info@debloei.nl
  - Vind verdere gespecialiseerde diëtisten via <https://dietisten-eetstoornissen.nl/wat-bieden-wij/vind-een-dietist/> en [Eetstoornissen Netwerk](#).

Midden-Kennemerland (Beverwijk, Heemskerk en Velsen)

- Youz, Velsen-Noord:
  - Leeftijd 18-
  - Poliklinisch, eetstoornissteam in opstart. Samenwerking met diëtetiek
- GGZ NHN, poli Alkaar en poli Hoofddorp:
  - Gespecialiseerde eetstoornissteams, poliklinisch en ambulante
  - Mogelijkheid tot intensieve outreachende thuisbehandeling via ABT (Ambulante Behandeling Thuis) en ABT+ (buiten kantoortijden en in het weekend)
- Rode Kruis Ziekenhuis, Beverwijk:
  - Kinderarts Ilona Narayen
- Gespecialiseerde diëtist:
  - Kim Zwakman (werkzaam bij Youz en zzp), [website](#)
  - Leeftijd 18- en 18+
  - Vind verdere gespecialiseerde diëtisten via <https://dietisten-eetstoornissen.nl/wat-bieden-wij/vind-een-dietist/> en [Eetstoornissen Netwerk](#).

Haarlemmermeer (Hoofddorp) en Zuid-Kennemerland (Haarlem)

- GGZ NHN, Hoofddorp:
  - Leeftijd 18-
  - Gespecialiseerd eetstoornissteam, poliklinisch en ambulante
  - Mogelijkheid tot intensieve outreachende thuisbehandeling via ABT (Ambulante Behandeling Thuis) en ABT+ (buiten kantoortijden en in het weekend)
- Level, Hoofddorp en Haarlem:

- Gebiedsteams in Haarlem en Hoofddorp
- Spaarne Gasthuis, Hoofddorp en Haarlem:
  - Leeftijd 18-
  - (Poli)klinisch, kinderarts sociale pediatrie (Andriek Knottnerus, Erica de Vries).
- Gespecialiseerde diëtist:
  - Voedingsbureau de Winter
  - Vind gespecialiseerde diëtisten via <https://dietisten-eetstoornissen.nl/wat-bieden-wij/vind-een-dietist/> en [Eetstoornissen Netwerk](#).

Gooi- en Vechtstreek

- Level, Hilversum
- Comeniuspraktijk, Naarden: leeftijd 18-, psychotherapeut
- Tergooi MC, Blaricum, Hilversum: leeftijd 18-, gespecialiseerde kinderarts (Marre Hassing), geïntegreerd psychologisch team en diëtetik
- Gespecialiseerde diëtist: Elke van der Pol, www.voedingsadviesencoaching.com

Zaanstreek-Waterland

- Youz, Zaandam en Purmerend
- GGZ NHN,
- Zaans Medisch Centrum, Zaandam:
  - Leeftijd 18-
  - Kinderarts met affiniteit (Marlies Lugtenberg), (poli)klinisch

Kop van Noord-Holland

- Noordwest Ziekenhuisgroep, Den Helder:
  - Leeftijd 18-
  - (Poli)klinisch en diëtetik. Gespecialiseerde kinderarts (Mieke Dousma) en internist.
- Gespecialiseerde kindardiëtist:
  - De Bloei Dietistenpraktijk voor Jeugd en Gezin tot 21 jaar
  - Op verwijzing van arts of specialist
  - I www.debloei.nl T 06-37337061 E info@debloei.nl
  - Vind verdere gespecialiseerde diëtisten via <https://dietisten-eetstoornissen.nl/wat-bieden-wij/vind-een-dietist/> en [Eetstoornissen Netwerk](#).

Landelijk

- SeysCentra (Malden, Utrecht, Maastricht en Zwijndrecht):
  - Gespecialiseerd in ARFID, leeftijd 18-
  - Ambulante hulpverlening en consultatie.
  - Doorverwijzing alleen via specialisten (kinderpsychiaters en -artsen): Jolanda Roukes, behandelcoördinator

Ervaringsdeskundigen, inloop- en herstelhuizen, ook voor wachttijdoverbrugging en nazorg

- Dalisay Recovery, Medemblik, Hoorn en Warmenhuizen: informatie en advies, inloop(mid)dagen, naasten- en lotgenotencontact, creatieve workshops, ervaringsdeskundigen.
- Praktijkhuis Inspiration, Hoofddorp: informatie en advies, inloop, activiteiten.

- [ISA Power](#), landelijk: verschillende coaches in de regio, online modules, lotgenoten- en naastencontact, buddies, informatie en advies
- [Ixta Noa](#), landelijk: informatie en advies, ervaringsdeskundigen, meerdere praktijkhuizen en inloopvoorzieningen
- [WEET](#), landelijk: patiëntenvereniging, telefonische hulplijn, informatie en advies.
- [Stichting Kiem](#): informatie en consultatie, verbinden hulpvraag en aanbod, oudergroepen